

БІЛОУСОВА

Олена Станіславівна
bilousova.os@gmail.com

УДК 336.5

БЮДЖЕТНІ ВИДАТКИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИBUDGET EXPENDITURES IN THE CONTEXT OF PROVIDING
ECONOMIC DEVELOPMENT

к.е.н., старший науковий співробітник, ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України"

Стаття присвячена визначенню сутності та змісту бюджетних видатків розвитку. У статті проведено кількісну та якісну оцінку видатків Державного бюджету України, у т.ч. Державного фонду регіонального розвитку, місцевих бюджетів розвитку у 2016 р. Обґрунтовано зміни до Бюджетного кодексу України, бюджетної класифікації, методичного забезпечення системи національних рахунків України.

Статья посвящена определению сущности и содержания бюджетных расходов развития. В статье проведено количественную и качественную оценку расходов развития Государственного бюджета Украины, в т.ч. Государственного фонда регионального развития, местных бюджетов развития в 2016 г. Обоснованы изменения в Бюджетный кодекс Украины, бюджетную классификацию, методическое обеспечение системы национальных счетов Украины.

The present article is dedicated to the definition of the essence and content of budget expenditures of development. The article provides a quantitative and qualitative assessment of the development expenditures of the State Budget of Ukraine, incl. State fund of regional development, local budgets of development in 2016. The changes to the Budget Code of Ukraine, budget classification, methodical provision of the system of national accounts of Ukraine are grounded.

Ключові слова: видатки розвитку, бюджет розвитку, державне інвестування, видатки споживання, кількісні та якісні характеристики видатків

Ключевые слова: расходы развития, бюджет развития, государственное инвестирование, расходы потребления, количественные и качественные характеристики расходов

Keywords: development expenditures, development budget, state investment, consumption expenditures, quantitative and qualitative characteristics of expenditures

ВСТУП

Одна з основних функцій суверенної держави, за визначенням С. Кузнеця, полягає у створенні умов, необхідних для довгострокового економічного зростання [1, с. 3]. До таких умов, зокрема, належить стимулювання інвестицій, фінансування розвитку людського капіталу та створення інновацій за рахунок видатків з бюджетів різних рівнів, перш за все - видатків розвитку. При здійсненні таких видатків важливе значення мають їхні кількісні та якісні характеристики, а також методичне забезпечення планування, обліку та звітності щодо відповідних витрат.

Відсутність чіткого уявлення про видатки розвитку призводить до викривлення інформації щодо фактичних бюджетних інвестицій у довгострокове економічне зростання, застосування стимулюючих інструментів фінансової політики, а отже – ролі держави у забезпеченні розвитку економіки.

МЕТА РОБОТИ – дослідити кількісні та якісні характеристики видатків розвитку державного і місцевого бюджетів та уточнити визначення поняття

"видатки розвитку". Це дозволить обґрунтувати шляхи покращення фінансового забезпечення процесів розвитку економіки, у тому числі на умовах співфінансування державою та підприємствами інвестиційних проектів.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці з проблематики бюджетного регулювання та розвитку економіки, а також норми бюджетного законодавства. У роботі застосовано системний, балансовий, порівняльний, факторний методи, що дозволило дослідити проблеми формування бюджетних видатків розвитку.

РЕЗУЛЬТАТИ

"Кожний із видатків бюджету має кількісну та якісну характеристику" [2, с. 73]. Кількісне визначення пов'язане з величиною бюджетних коштів, що спрямовуються згідно з державним та місцевими бюджетами на фінансування функцій держави, які визначають їх якісну характеристику. "Якісна характеристика дає уявлення про економічну природу

і суспільне призначення кожного виду бюджетних витратків" [2, с. 73]. У витатках бюджету, за визначенням В. Федосова та В. Опаріна, виявляється фінансова політика держави у сферах державного регулювання і стимулювання виробництва, фінансового забезпечення соціального захисту населення, розвитку науково-технічного прогресу, міжнародної діяльності. Державна фінансова політика має також забезпечувати фінансовими ресурсами виконання державою функцій у галузі економічного та соціального розвитку [3, с. 10]. І.О. Луніна акцентує увагу на тому, що зміна функцій держави вимагає адекватних змін у системі державних витратків, пошуку раціонального співвідношення ринку і держави [4, с. 12]. Зміна цього співвідношення у інвестиційних проце-

сах супроводжується змінами кількісних характеристик витратків розвитку та споживання. А.І. Даниленко зазначає, що розподіл бюджетних витратків має враховувати рівень ВВП на душу населення, необхідність виконання соціальних програм, фізичний і моральний знос основних фондів та наявність фінансових ресурсів для їх оновлення на новій технологічній основі [5, с. 17].

Показники розподілу коштів Державного бюджету України на витатки розвитку та витатки споживання, зміни характеристик такого розподілу упродовж одного року (при затвердженні першого плану, змін до нього та фактичного його виконання) у період 2011-2016 рр. наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл витратків Державного бюджету України на витатки розвитку та споживання [складено за даними Державної казначейської служби України, Державної служби статистики України]

Рік	Показник	Витатки розвитку			Витатки споживання	
		сума, млн грн	% у загальному обсязі витратків	% у ВВП	сума, млн грн	% у загальному обсязі витратків
2011	1й план	48 698,51	15,20	3,75	271 722,34	84,80
	план з урахуванням змін	62 961,20	18,44	4,84	278 429,15	81,56
	факт	55 210,22	16,56	4,25	278 249,24	83,44
2012	1й план	52 033,87	14,60	3,70	304 476,51	85,40
	план з урахуванням змін	69 435,96	16,85	4,94	342 669,36	83,15
	факт	60 948,88	15,40	4,34	334 732,64	84,60
2013	1й план	40 555,47	9,88	2,77	370 005,09	90,12
	план з урахуванням змін	47 466,33	11,35	3,24	370 877,51	88,65
	факт	46 847,37	11,61	3,20	356 608,70	88,39
2014	1й план	51 430,40	11,33	3,24	402 398,92	88,67
	план з урахуванням змін	34 942,26	8,29	2,20	386 624,37	91,71
	факт	35 444,14	8,24	2,23	394 773,64	91,76
2015	1й план	44 551,73	7,88	2,24	520 817,98	92,12
	план з урахуванням змін	44 471,60	7,67	2,24	535 489,24	92,33
	факт	46 607,55	8,08	2,34	530 303,86	91,92
2016	1й план	51 785,21	7,77	2,17	614 530,30	92,23
	план з урахуванням змін	53 952,85	7,93	2,26	626 277,91	92,07
	факт	57 982,45	8,47	2,43	626 901,28	91,53
2017	план з урахуванням змін	67 957,76	8,51	...	730 668,49	91,49

У період 2011-2016 рр. спостерігається суттєве скорочення частки витратків розвитку у Державному бюджеті України – майже у двічі. Якщо у 2011-2012 рр. вона перевищувала 15%, то у 2014р. становила лише 8%. Номінальні показники витратків розвитку скоротилися до 58 млрд. грн. у 2016 р. порівняно з 60,9 млрд.грн.. у 2012 р. Фактичні показники бюджетних витратків розвитку у 2016 р. та планові показники 2017 р. дещо збільшилися, порівняно з фактичними показниками 2015 р., на 0,39 в.п. та 0,43 в.п., відповідно, та становили 8,47% та 8,51%. У 2016 р. витатки розвитку становили 2,4% ВВП, тоді у 2012 р. - 4,3%.

При цьому, складовими витратків, що віднесені до витратків розвитку за даними річного Звіту про виконання показників розподілу витратків Державного бюджету України (додаток 18), є:

1) витатки, що забезпечують нагромадження продуктивного капіталу, створення інноваційних технологій, модернізацію об'єктів основних засобів соціально-культурної сфери, інфраструктури, органів управління;

2) витатки, які за своїм економічним змістом є витатками споживання;

3) витатки кредитування бюджету.

Завищення реальних обсягів витратків розвитку створює ілюзію збільшення об'єктів розширеного від-

творення, поліпшення інфраструктури [6]. Для вирішення проблеми взаємозв'язку бюджетних видатків з процесами відтворення основного капіталу у науковій літературі пропонується здійснювати окреме планування поточних і капітальних видатків бюджету (видатків споживання та видатків розвитку) у формі двох бюджетів [7, с. 380; 8, с. 83-84]. Проте, до застосування двох бюджетів (поточного і капітального) існують застереження МВФ, пов'язані з тим, що в країнах світу, які застосовували такий підхід, ускладнювалося формування консолідованого бюджету, дотримання лімітів витрат, розробка програми корегування бюджету тощо [9]. Тому, за рекомендаціями МВФ найкращою є практика складання єдиного бюджету з повним охопленням різних видів видатків. Отже, на нашу думку, в умовах України виокремлення видатків розвитку та видатків споживання має відбуватися у форматі єдиного бюджету, проте методологічні та правові засади визнання таких видатків, що базуються на їх якісних характеристиках, потребують удосконалення.

Реформування бюджетного законодавства відбувається у багатьох країнах світу з огляду на внесення змін до системи національних рахунків. Нова редакція Європейської системи національних та регіональних рахунків (ESA2010), порівняно із ESA1995, змінила методологічні засади визнання поточних витрат та витрат на розвиток, що вплинуло на коригування бюджетної та макроекономічної статистики. Зміни до бюджетної статистики країн-членів ЄС почали поступово запроваджуватися, починаючи з 2014 р. [10]. До найсуттєвіших можна віднести зміни щодо визнання витрат на наукові дослідження та розробки, а також на оборону.

Регламентом (ЄС) № 549/2013 Європейського Парламенту та Ради від 21.05.2013р. та Європейською системою національних та регіональних рахунків (ESA2010, п.3.22) встановлено, що державні витрати на дослідження та розробки відображаються у вигляді валового нагромадження основного капіталу [11]. У ESA 2010 (п.3.82) визнано, що науково-дослідницька діяльність має розглядатися як передумова майбутнього економічного зростання, оскільки створює продукти інтелектуальної власності, які є ключовими для розвитку економіки [11]. При цьому у Європейській системі рахунків містяться окремі положення (виключення), які будуть застосовуватися лише після формування необхідного методичного забезпечення щодо оцінки наукових досліджень, які не матимуть у майбутньому економічних вигід. Ці видатки визнаватимуться поточними видатками.

В Україні Методологічними положеннями оновленої версії системи національних рахунків 2008 р. [12] встановлено, що результати наукових досліджень і розробок є передумовою майбутнього економічного зростання і можуть неодноразово використовуватися в процесі виробництва, тому результати цієї діяльності віднесені до валового нагромадження основного капіталу. До складу активів і валового нагромадження основного капіталу повинні включатися витрати на науково-дослідну діяльність, результати якої реалізуються іншим одиницям або можуть принести у майбутньому вигоди їхнім власникам. Проте, певні

результати науково-дослідної діяльності залишаються у складі проміжного споживання, зокрема: результати, які неможливо використовувати багаторазово у процесі виробництва; за відсутності намірів отримати вигоди з боку власника або виробника; за умови придбання наукових результатів ринковими виробниками виду економічної діяльності M72 "Дослідження і розробки" [12].

Однак, слід звернути увагу на те, що ця норма в європейському законодавстві (до розробки необхідного методичного забезпечення) не застосовується. В національній нормативно-правовій базі вона запроваджена без застережень (як основна норма), хоча належний методичний інструментарій виокремлення зазначених вище наукових результатів відсутній. Такий інструментарій має ідентифікувати результати фундаментальних досліджень та інновації, які у звітному періоді відповідають вищенаведеним критеріям, а у наступних звітних періодах можуть дати значні економічні вигоди (які є мало прогнозованими на початкових етапах проведення наукових досліджень). Тому, вважаємо за доцільне всі видатки на науково-дослідну діяльність (до розробки зазначеного інструментарію за принципом Frascati Manual) відносити у Системі національних рахунків до валового нагромадження основного капіталу, а у бюджетній звітності - до видатків розвитку (державного та місцевих бюджетів).

У Системі національних рахунків України згідно з європейською практикою видатки на озброєння поділяються на [12; 13, с. 1]:

1) основні засоби (транспортні засоби, військові кораблі, бойові літаки, танки, інші необоротні матеріальні активи, термін корисного використання яких перевищує один рік);

2) об'єкти одноразового використання (боєприпаси, снаряди, інші матеріальні оборотні засоби військового призначення).

У бюджетній звітності України видатки на фінансування таких активів також мають визнаватися, відповідно, як видатки розвитку та видатки споживання. У теперішній час щодо видатків на оборону чіткого розмежування немає.

В Бюджетному кодексі України визначення поняття «видатки розвитку» відсутнє. Однак, цей термін застосовується у бюджетній класифікації, при формуванні бюджету та звітності про його використання. Відповідно до бюджетної класифікації видатки розвитку – це видатки бюджетів на фінансове забезпечення наукової, інвестиційної та інноваційної діяльності, зокрема фінансове забезпечення капітальних вкладень виробничого і невиробничого призначення; структурної перебудови економіки; інші видатки, пов'язані з розширенням відтворенням [14]. Проте, це визначення потребує уточнення в частині "видатків на фінансування інвестиційної діяльності", оскільки за чинним законодавством (частина перша ст.4 Закону України "Про інвестиційну діяльність") об'єктом інвестиційної діяльності може бути будь-яке майно, в тому числі оборотні кошти в усіх галузях економіки.

Видатки розвитку державного бюджету нами пропонується визначати як видатки на фінансування

капітальних вкладень для створення (придбання), реконструкції, технічного переоснащення основних засобів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік; науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт; відповідних капітальних трансфертів.

Тож, потребує уточнення перелік видатків розвитку, який за економічною класифікацією видатків бюджету включає: капітальні видатки (КЕКВ 3000); видатки на дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних (регіональних) програм (КЕКВ 2281); видатки на придбання матеріалів, інвентарю, будівництва, капітальний ремонт та заходи спеціального призначення, що мають загальнодержавне значення (КЕКВ 2260); субсидії та поточні трансферти підприємствам, уста-новам, організаціям (КЕКВ 2610), які відповідно до функціональної класифікації видатків бюджету та кредитування відносяться до: наукових досліджень; економічної діяльності [14].

Із вищенаведеного переліку слід виключити субсидії та поточні трансферти підприємствам, видатки на придбання матеріалів та інвентарю (зі строком корисного використання менше одного року), здійснення поточних заходів спеціального призначення, що не передбачають збільшення обсягу нагромадження основного капіталу, оскільки це є видатками споживання.

До видатків розвитку слід відносити:

- капітальні видатки (включаючи капітальні вкладення для забезпечення заходів спеціального призначення). Капітальні вкладення у розрізі видатків на економічну діяльність, соціально-культурну сферу, інфраструктуру, діяльність органів управління, правопорядку та оборони;

- видатки на наукові дослідження і розробки;
- капітальні трансферти підприємствам, установам, організаціям на фінансування капітальних вкладень та фундаментальних і прикладних наукових досліджень у різних сферах управління та економіки.

Деталізація капітальних вкладень за суспільним призначенням, з дотриманням міжнародних норм, надасть можливість оцінити вплив цих видатків на продуктивний капітал, який забезпечуватиме зростання економіки, збільшення ВВП та державних доходів. Для якісної оцінки видатків розвитку Державного бюджету України їх слід розділити на:

- наукові дослідження та розробки;
- капітальні вкладення в: економічну діяльність (держпідтримка капітальних інвестицій у вугледобувні підприємства, збільшення статутних фондів, фінансова підтримка придбання основних засобів в агропромисловому комплексі тощо); соціально-культурну сферу (придбання житла, капітальний ремонт будівель та придбання устаткування для дитячих садків, шкіл, лікарень тощо); інфраструктури (будівництво та капітальний ремонт доріг, мостів); забезпечення органів управління, правопорядку та оборони.

Всі інші видатки, які за змістом не забезпечують створення основних засобів та нематеріальних активів, пропонуємо відносити до видатків споживання.

Розглянемо фактичний розподіл за вказаними вище напрямками видатків розвитку, що наведено у річному Звіті про виконання показників розподілу видатків Державного бюджету України (табл.2).

У 2016 р. видатки на економічну діяльність склали 1,9 млрд грн або 3,2% від загального обсягу видатків розвитку. Обсяг видатків розвитку було завищено на 3,6 млрд грн або на 0,6 в.п. Фактично видатки розвитку становили 54,4 млрд грн. До видатків розвитку були віднесені видатки, які за змістом є видатками споживання, зокрема: державна підтримка вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості вугільної продукції; реструктуризація вугільної та торфодобувної промисловості (заходи з підготовки вугледобувних підприємств до ліквідації); стаціонарне лікування у власних медичних закладах, медичне та санаторно-курортне лікування; здійснення зовнішнього оцінювання та моніторинг якості освіти.

За вищенаведеним підходом було проаналізовано видатки розвитку, що здійснювалися у 2016 р. Державним фондом регіонального розвитку (табл.3).

Видатки Державного фонду регіонального розвитку, у своїй більшості, здійснюються для проведення будівництва, модернізації, ремонту об'єктів соціально-культурної сфери (57,1% загального обсягу фінансування) та інфраструктури (40,5%). Капітальні вкладення в економічну діяльність становили лише 0,2% загального обсягу фінансування Державного фонду регіонального розвитку у 2016р.

При цьому слід зауважити, що створення капіталоемних об'єктів суспільної інфраструктури, без яких неможливо гарантувати достатній рівень якості життя, що забезпечується наданням послуг освіти, охорони здоров'я, транспорту чи соціального захисту, є важливими завданнями держави, проте фінансуватися вони мають з центрального бюджету країни (інвестиційні трансферти місцевим бюджетам) [16, с. 24]. Крім цього, для забезпечення довгострокового економічного зростання регіонів не менш важливим є фінансування наукових досліджень та розробок, співфінансування інвестиційних проектів розвитку підприємств реального сектора.

Кошти місцевих бюджетів розвитку також спрямовуються на фінансування соціальної сфери, поліпшення соціальної інфраструктури, інші напрями, що не забезпечують активізацію інвестиційних процесів та суттєво не сприяють розвитку економічної діяльності та зростанню інвестиційного потенціалу регіону. Такий розподіл видатків розвитку створює передумови для виникнення фіскальних ризиків ускладнень забезпечення довгострокового розвитку.

Відсутність належної інформації щодо видатків місцевих бюджетів розвитку за цілями, напрямками фінансування та областями не дає можливості оцінити структуру видатків розвитку на рівні місцевих бюджетів. Видатки місцевих бюджетів розвитку мають за своїм визначенням бути уніфіковані з видатками розвитку Державного бюджету.

Таблиця 2

Видатки розвитку Державного бюджету у 2016 р., млн. грн.

[складено за даними Міністерства фінансів України та Державної казначейської служби України]

	Обсяг фінансування	Видатки розвитку, у тому числі:					Видатки, що за змістом є видатками споживання
		наукові дослідження та розробки	капітальні вкладення в:				
			економічну діяльність	соціально-культурну сферу	інфраструктуру	діяльність органів управління, правопорядку та оборони	
1	2	3	4	5	6	7	8
Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	2 095	5	550	0	17	42	1 480
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	355	30	149	0	0	176	0
Міністерство оборони України	10 932	0	0	675	0	10 032	225
Міністерство освіти і науки України	4 351	830	0	3 503	0	0	18
Міністерство охорони здоров'я України	1 178	94	0	1 077	0	2	6
Міністерство соц. політики України	614	16	0	571	0	27	1
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України	3 888	4	0	0	89	3 755	40
Міністерство аграрної політики та продовольства України	453	108	30	0	0	35	280
Державне агентство автомобільних доріг України	9 529	0	0	0	9 529	0	0
Державне космічне агентство України	2 276	0	836	0	0	0	1 440
Національна академія наук України	2 582	2 582	0	1	0	0	0
Інші	19 729	1 287	295	5 541	1 658	10 765	181
Усього	57 983	4 925	1 860	11 329	11 294	24 992	3 582

Таблиця 3

Напрями використання коштів Державного фонду регіонального розвитку у 2016 р., тис грн.

[складено за даними [15]]

	Обсяг фінансування	Видатки розвитку, у тому числі:					Видатки, що за змістом є видатками споживання
		наукові дослідження та розробки	капітальні вкладення в:				
			економічну діяльність	соціально-культурну сферу	інфраструктуру	діяльність органів управл., правопорядку та оборони	
1	2	3	4	5	6	7	8
Вінницька область	140 797,3		2 987,6	108 234,2	29 575,5	0,0	0,0
Волинська область	91 525,2		0,0	87 532,1	3 993,1	0,0	0,0
Дніпропетровська область	182 776,1		0,0	97 754,2	85 021,9	0,0	0,0
Донецька область	239 472,1		0,0	60 583,2	146 788,0	5 746,4	26 354,4
Житомирська область	109 637,1		0,0	91 839,1	17 798,0	0,0	0,0
Закарпатська область	110 538,6		0,0	38 079,8	72 458,9	0,0	0,0
Запорізька область	98 472,6		0,0	39 148,4	59 324,2	0,0	0,0
Івано-Франківська область	121 357,2		0,0	27 144,6	93 012,6	1 200,0	0,0
Київська область	97 127,1		0,0	73 361,9	19 871,1	3 894,0	0,0
Кіровоградська область	54 670,9		0,0	47 092,7	7 578,1	0,0	0,0
Луганська область	193 732,1		0,0	116 811,7	76 920,4	0,0	0,0
Львівська область	222 523,8		0,0	210 347,8	9 144,3	871,1	2 160,6
Миколаївська область	65 042,2		0,0	42 340,6	13 871,5	0,0	8 830,1
Одеська область	134 097,0		0,0	0,0	134 097,0	0,0	0,0
Полтавська область	80 805,9		0,0	53 562,9	19 838,7	7 000,0	404,2
Рівненська область	101 986,2		0,0	94 759,7	7 226,5	0,0	0,0

Продовження таблиці 3

1	2	3	4	5	6	7	8
Сумська область	97 861,4		0,0	59 314,1	36 295,1	0,0	2 252,2
Тернопільська область	93 602,4		0,0	65 489,3	27 703,7	409,4	0,0
Харківська область	152 580,1		0,0	77 124,3	75 455,8	0,0	0,0
Херсонська область	93 363,7		0,0	36 182,6	56 157,8	0,0	1 023,3
Хмельницька область	113 751,3		0,0	84 996,1	23 649,9	2 585,3	2 520,0
Черкаська область	69 814,7		1 955,1	59 115,5	8 138,5	605,6	0,0
Чернівецька область	79 865,4		0,0	61 802,3	18 063,1	0,0	0,0
Чернігівська область	91 891,0		0,0	81 734,9	10 156,1	0,0	0,0
м. Київ	162 708,4		0,0	0,0	162 708,4	0,0	0,0
Усього	3 000 000		4 942,7	1 714 352,2	1 214 848,4	22 311,9	43 544,9

ВИСНОВКИ

В останні роки в Україні створення державою умов для довгострокового зростання економіки обмежується фінансуванням розвитку людського капіталу. Тому, більшої уваги потребує стимулювання інвестицій в основний капітал для забезпечення економічної діяльності та створення інновацій за рахунок видатків розвитку з бюджетів різних рівнів. Нормативно-правова регламентація фінансового забезпечення економічного зростання потребує чіткого визначення поняття "видатків розвитку", а також порядку визнання його кількісного і якісного характеру. Видатки розвитку визначено як видатки на фінансування капітальних вкладень для створення (придбання), реконструкції, технічного переоснащення основних засобів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік; науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт; відповідних капітальних трансфертів.

Пропонується внести зміни до: Бюджетного кодексу України в частині: доповнення п. 1 ст. 2 та ст. 71 новим терміном "видатки розвитку"; наказів Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11 "Про бюджетну класифікацію" та від 12.03.2012 р. № 333 "Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету" в частині визначення нової редакції переліку видатків розвитку; Методологічних положень оновленої версії системи національних рахунків 2008 р. в частині віднесення всіх видатків на наукові дослідження та розробки до валового нагромадження основного капіталу.

Список використаних джерел

1. Kuznets, S. (1964). Postwar Economic Growth. Four Lectures. The Belknap Press of Harvard University Press. Cambridge, Massachusetts. P.158. URL: https://archive.org/details/POSTWARECONOMICCROWT_HSIMONKUZNETS.
2. Бюджетний менеджмент. Підручник. В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін. За заг. ред. В.Федосова. Київ: КНЕУ, 2004. 864 с.
3. Буковинський С.А. До питання здійснення бюджетної політики в Україні. 2007. № 11. С.3-30.

4. Луніна І.О. Політичні та економічні фактори зміни рівня державних видатків. Економіка України. 2004. № 6. С.12-19.

5. Державна політика стабілізації фінансів підприємств: монографія. А.І.Даниленко та ін.; НАН України; Ін-т екон. та прогноз. Київ, 2011. 452 с.

6. Кириленко О.П., Ткач К.М. Бюджет розвитку как инструмент социально-экономического развития территорий Украины. Оралдын гылым жаршысы. 2014. № 1 (80). С. 71-77.

7. Запатріна І.В. Бюджетний механізм економічного зростання. Київ: Ін-т соц.-екон. стратегій, 2007. 528 с.

8. Затоначька Т.Г. Бюджетне інвестування: теорія та практика. Київ: НДФІ, 2008. 336 с.

9. Potter, B. H. and Diamond, J. 1999 Guidelines for Public Expenditure Management. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/extend/guide3.htm>

10. Transition to ESA10: Impact on Public Sector Finances. Peter Gittins Office for National Statistics. URL: <https://www.ons.gov.uk>

11. Regulation № 549/2013 of the European Parliament and of the Council. On the European system of national and regional accounts in the European Union. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0549>.

12. Методологічні положення оновленої версії системи національних рахунків 2008 р. Наказ Державної служби статистики України від 17.12.2013 р. № 398.

13. Gittins, P. (2014) Transition to ESA2010: Capitalising Government Spending on Military Weapons Office for National Statistics. URL: <https://www.ons.gov.uk/>

14. Складові частини витрат (видатків) розвитку та витрат (видатків) споживання. Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011р. N 11. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11/page5>

15. Перелік інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізуватися у 2016р. за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку. Розпорядження КМУ від 11.05.2016 р. № 362-р.

16. Луніна І.О. Капітальні трансферти місцевим бюджетам: підходи до створення ефективної системи управління. Фінанси України. 2011. № 2. С.24-34.